

"Badewanne"

U-veneet kylpyammeessa

Teksti: SI Sihvola

Kesäkuussa 1944 Saksan laivasto lähettää Suomenlahdelle sukellusveneitään torjumaan Punalaivaston pyrkimyksiä työntyä länteen.

Kesäkuun loppuun mennessä ensimmäiset kolme tyyppin VIIc alusta *U-481*, *U-748* ja *U-1193* saapuivat Tallinnaan. Seuraavan kuukauden aikana saapui vielä seitsemän venettä eli *U-242*, *U-250*, *U-348*, *U-370*, *U-475*, *U-479* ja *U-679*. Elokuulla tuli vielä kolme venettä *U-717*, *U-745* ja *U-1001*, eli yhteensä kolmetoista U-venettä toimi Virolahti-Lavansaari-Narvanlahti –linjalla ja siitä itään. Sukellusvenelaivaston komentopaikka oli Kotkassa, jossa Fregattenkapitän Albrecht Brandt oli komentajana. Suomenlahden pienyyden takia vain neljä U-venettä toimi samanaikaisesti pari päivää kerrallaan partiossa. Suomenlahti oli valtamerialle koulutetuille sukellusvenemiehille pirullinen paikka tiheästi miinoitettuna ja matalana vesistönä. Syvyyden suoma turvaa ei ollut käytettävissä etenkin Viipurinlahdella. Jos vihollinen pääsi yllättämään, oli monesti viisaampaa jäädä pintaan taistelemaan, kuin mennä sukelluksiin odottamaan noutajaansa. Vastustajana oli 56-tonnin puisia MO-venettä, jotka oli varustettu syvyyspommein.

Taistelu Viipurinlahdella

U-679 lähestyi Viipurinlahtea 14.7., mutta tuli havaituksi ja joutui taisteluun moottoritorpedoveneiden kanssa

Aluksen komentaja Oblt. Friedrich Breckwoldt pelkäsi, että matalassa vedessä sukeltaminen olisi kohtalokasta, joten hän taisteli pinnassa. Venäläiset laukoivat torpedonsa ohi, kun suomalainen rannikkopatteri Ristinimestä avasi tulen kohti venäläistä MO-304 venettä. Niinpä venäläiset vetäytyivät jättäen U-veneen rauhaan. U-vene sai taistelussa pieniä osumia ja menetti kolme miestänsä. *U-679*:n kohtalok-

Vaurioitunut U-250

si tuli Oblt. Eduard Austin komennossa 9. tammikuuta 1945 Itämerellä lähellä Tallinnaa tulla venäläisen MO-124 sukellusveneentorjuntaveneen upottamaksi, jossa kaikki veneen 51 miestä meni mukana.

U-250:n kohtalo

Heinäkuun 30. päivä kello 12.42 *U-250* hyökkäsi periskoop-pisyvyudessa 56-tonnisen sukellusveneidien torjunta-aluksen MO-105 kimppuun Koiviston pohjoispuolella ja laukaisi G7e torpedon tätä kohden. Venäläinen vene tuhoutui ja sen 26 miehestä

Osa U-250 eloonjääneistä. Schmidt keskellä

U-250 Kronstadtissa

seitsemän pelastautui, mutta räjähdysten houkuttelemana paikalle tuli toinen alus, MO-103.

Kello 19.10 Venäjän laivaston yli-luutnantti Aleksander Kolenko, veneen MO-103 päällikkö, sai kaiku-luotaimellaan kaiun U-250:sta ja pudotti viisi syvyyspommia. U-250 sai lievän osuman ja pintaan nousi paljastava ilmakupla, joten Kolenko päätti pudottaa toisen viidensarjan. Yksi viidestä syvyyspommista tuli konehuoneen päälle ja räjähdys repäisi suuren reiän alukseen, upottaen sen. Kapitanleutnant Werner-Karl Schmidt ja viisi muuta miehistön jäsentä olivat veneen ohjaamossa, josta he pääsivät poistumaan pintaan viime hetkellä, jossa heitä kohtasi sotavankeus.

Venäläiset olivat innoissaan, nyt heillä oli vankina sukellusveneen päällikkö ja itse venekin lepäsi matlassa vedessä, joten Enigma ja uusien akustisten torpedojen salaisuus aukeaisi heille pian, jos he vain saisivat nostettua veneen ylös.

U-250 nousee

Nopeasti upotuksen jälkeen venäläiset lähettivät sukeltajansa tutkimaan alusta, jotka totesivat aluksen olevan ainoastaan 27metrin syvyydessä ja 14° kalteullaan, mikä helpottaisi huomattavasti aluksen nostoa, kun vain iso repeämä aluksen päämoottori-huoneen kohdalla otettaisiin huomioon. Nopeasti venäläiset toivat paikalle kaksi 200 tonnin ilmatankkia, joiden avulla savu-verhon suojissa he aloittivat nostotyöt.

Suomalaiset yrittivät häiritä tykistöllään ja saksalaiset lähettivät paikalle nostotyötä häiritsemään E-veneitään, "moottoritordopedo-veneitään", mutta tulokset jäivät olemattomiksi. Huolestuneina saksalaiset saivat todeta akustisen T-5 -torpedojen päätyvän venäläisten huomaan. T-5 -torpedoa kutsuttiin myös nimellä Zaukoning eli peukaloinen "lintu".

Syyskuulla U-250 näki jälleen päivänvalon ja sitä lähdettiin hinaamaan Kronstadtin telakalle, jonne se saapui 15. syyskuuta. Ensimmäisenä venäläiset toimitivat Werner-Karl Schmidin alukseen, koska he pelkäsivät upotetussa U-veneessä piilevän ansoja tms.

Churchillin huoli

T-5 -torpedo oli aiheuttanut englantilaisille suuria huolia. Churchill kirjoitti Stalinille kirjeen, jossa hän pyysi Neuvostoliittoa luovuttamaan yhden T-5 -torpedon. Kirjeessään hän vetosi mm. siihen, että saattuealukset olivat kokeneet kovia heti kyseisen torpedon ilmestymisen jälkeen. Ei vain kauppalaivoja, vaan saattoaluksiakin oli mennyt lyhyessä ajassa 24 kpl upoten tai pahasti vaurioituen. Näistä seitsemän alusta jopa matkalla Arkan-geliin. Britit toivoivat vastakeinoa akustiselle torpedolle, koska oli vielä olemassa pelko, että kohta japanilaisilla olisi myös sellainen. Stalin vastasi monta viikkoa myöhemmin, että torpedojen tutkiminen on mahdotonta, koska ne ovat pahasti vaurioituneet räjähdyksessä.

Saksalaiset poistuvat Viipurinlahdelta ja Suomenlahdelta

U-250 uppoamisen jälkeen saksalaiset vetäytyivät Viipurinlahdelta ja kohta Suomen irtauduttua sodasta, he menettivät Kotkan tukikohtanaan. Tallinnan menetys 20.9.1944 tarkoitti, että Saksa menetti jalansijaa Suomenlahdella huomattavasti.

